

Po drugi svetovni vojni so ljudje iz raznih razlogov zapustili lepo slovenijo in šli po svetu v neznane kraje. Mnogim je dala zavetje Avstralija, povsod je pisalo "Welcome to Australija," a kam – je bilo uprašanje? Med Slovenci je bilo veliko izobražencev, ki so ob prihodu v Avstralijo prijeli za vsa najnižja dela v gozdu, sladkornem trsu, na želežnici, po tovarnah in bolnišnicah. Nobeden ni tožil radi dela, vstrajali so v upanju na lepše dni. Končno dočakali, da smo Slovenci od vshoda do zahoda, od severa do juga. Visoko na lestvici, kakor so drugi napredni narodi, da lahko s ponosom povemo, slovinci smo in slovinci hočemo ostati. Dovolite da opišem naš odhod iz tržaškega ozemlja in začetek v Avstraliji. Iz ljubezni do svobode, smo zapustili STOJ. Ter odpluli z ladijo "Toscano," v Avstralijo. Prvo noč v Avstraliji smo spali na tleh. Drugi dan pa od vrat do vrat iskati delo. Pred našim revnim stanovanjem je bil Milk Bar, zato ker nismo anglesko govorili, smo celi teden mleko pili. Potem so naši želodci želeli juho. Zvedela sem kako se upraša meso s kostjo za juho. Jaz sem celo pot ponavljala besede, ko sem prišla pred mesarja, ga uprašam, "Bum for soup." Ta me čudno pogleda in reče what? Mi še danes zveni v ušesih. Z roko sem pokazala meso in kost, Mož mi je zavil v papir meso in velikansko kost, razsekano na male koščke, a vse se je držalo skupaj. Vsa srečna sem šla domov in dala vse v veliki lonc kuhat, misleča to bo dobra juha. Na žalost, ko sem čez uro pogledala juho je bila kot živca. Taka kot je kuhala mama za veliko noč. Tudi tisti večer je bilo mleko za večerjo. Drugi dan sem spet kupila meso za juho brez kosti, dala kuhati v lonc ko sem čez uro pokusila juho je bila tako dobra, da take še nisem pila. Torej dobro juho da meso in ne kost. Potem smo zaželeli krompir in solato, a kje naj najdem olje? Saj ga ni imela nobena trgovina. Zvedela sem da ga lahko kupim v lekarni. Kaj je lekarna? Gotovo ne ve naša mladina. Lekarna je chemist. Pri chemistu sem vprašala po olju. Ta pokima in prinese tako malo steklenico da bi ga lahko oko popilo. Kot večina žensk sem želela dobre kave, tudi te nisem dobila. Po trgovinah so imeli samo Nescafe. Tudi fižol sem pogrešala, fižol se je dobil samo konserviran.

Kaj pa razvedrilo? Ko sem hodila po ulici sem videla napis "Danger" jaz sem čitala "dancing," To je dobro tu pa plešejo. Takoj na soboto da sem razveselila moji hčerki sem prosila moža, da nas pelje na plesišče. Proti večeru sonce je še sijalo, ko smo hodili po ulici kjer je pisalo "Danger." Od hiše do hiše sem poupraševala kje plešejo? Ker me niso razumeli sem zaplesala in kazala napis, ljudje so me čudno gledali ter zbežali v hiše. Ostali smo na cedilu, ter se žalostni brez plesa vrnili domov. Da sem razveselila moji hčerki, sem mi je rodila nova misel, rekoč: "Danes nismo našli plesišča a jutri zjutraj bomo našle cerkev, v kateri bo slovenska sv. Maša. Na nedeljo zjutraj. Smo hodile iz Brunswick skoraj do mesta, dol po Sydney rd. Ter iskale cerkev a je nismo našle.

Kako pa delo? Po delavnicah šivanja je bilo obupno, velika razlika od doma ali tu, v Avstraliji se šiva z veliko brzino. Šivala sem moške hlače, en kos mi je padel na tla, ker nisem imela časa gledat kjer je zgornji del in kje je spodnji, sem hitro zrezala in naredila žep. Še se spomnim koliko smeha je bilo, ko je gospodar kazal novo modo hlač z žepom spodaj na hlačniku. Še in še bi lahko napisala kaj se je zgodilo vsakemu v novi deželi, ki niso razumeli jezika.

MARCELA BOLE

MARCELA BOLE (Gec)

Marcela Bole, rojena Gec iz kmečke družine sem bila rojena 18.6. 1914 v Beguljah pri Sežani kot četrta hčerka v družini s šestimi otroki. Moja mama je ostala vdova z enoletnim sinom Ivanom Čefuta; - ponovno se je omožila z Gec Petrom na svet so prijokale 4 punčke z imenom Ljudmila, Pavla, Ema in Alojzija Marcelina končno Marcela po devetih letih se je rodil še brat Ludvik.

Po osnovni šoli pri redovnih šolskih sestrah v Tomaju leta 1930 sem naredila razne tečaje vezanja na stroj in tudi na roke. Izučila za šiviljo, potem še krojni tečaj. Očno sem želela postati bolničarka, tega mi niso dovolili, radi tega sem delala razna dela tudi na polju, samouk rezala lase, ob nedeljah in praznikih sem bila na raznih krajih kelnarca.

Kot otrok sem bila zelo živa, rada sem se učila in že mala na odrih recetirala na pamet pesmice. Vse učiteljice so se imele rade, jaz vsa srečna, srečna v njih družbi. Zelo rada sem čitala posebno pesmice. Na gmajni ko sem krave pasla sem s kamenčkom pisala na skrle. Tiste čase so bile prepovedane slovenske šole na Primorskem. Samo duhovniki in redovnice so nam na skrivaj dajali korajže, upanja v božjo previdnost, - da bo še prišel čas, da bomo spet lahko govorili in pisali v materinem slovenskem jeziku.

1939 so prejeli mladi fantje in možje ponovne poklice k vojakom, - tudi moj mož takrat še ledih je hotel takoj poroko. - V tistem groznem strahu pred vojno sem se odločila, - poročila sva se 28.5.1939. Mož takoj k vojakom, a kmalu je bil poklican na njegovo delo v ladjedelnico v Bonfalkon (Tržič). V Seslanu je dobil stanovanje št 43 tam sva stanovala, jaz sem umirala od domotožja. 10 junija 1940 je bila po radju novica Italija in Nemčija v vojni, Rusja bo pomagala z živili, 26 julija 1940 je prijokala na svet v Trstu hčerka Neva.

V hudi zimi januarja 1941 so odpeljali fašisti mojega moža v neznano. Čez teden dni je prinesla novico moja sestra Ema - povedala je tvoj mož je v zaporu v Sežani z drugimi. Najprej je služil Kralju, potem pa Musolliniju. Poslan v Bataglione Speziale. Moj oče in mati sta poslala Emo naj me z otrokom pripelje domov. Bila sem zelo bolna. Enaka usoda je zadela mojo sestro v Firencah, tudi sestro Pavlo je sprejel oče na dom. V hiši so bili štirje preimki: Čefuta, Gec, Gorup in Bole.

Štiri mame v eni hiši - ni čuda, da me je O.F. takoj zbrala za tajnico pozneje okrožno blagajničarko pod imenom Jelka. Prenašala sem papirje pozneje dežar skozi fašiste, škuadraste, Nemce, - do šestega meseca nosečnosti Danile, bila sem gotova, da me bodo ustrelili.

Po končani vojni smo živeli na Opčinah v Trstu, šivala sem doma najraje dekletom. 1955 smo odpluli v Australijo z ladjo Toscano mož Silvester, Marcela, hčerka Neva in Danila v Sydney, nato pa takoj z vlakom v Melbourne. Najprej smo živeli 3 mesece v Branswiku, nato v Pascoe Vale Melbourn do danes. Prve tri mesece je bilo hudo!

16-6-2000

v Pascoe Vale smo živeli pri družini Zavadal. Zelo smo se razumeli, z ženo Marto istega mišljenja, kot da bi bile iz istega gnezda. Že prvi mesec sem prejela "Misli" spoznala družino Hartman in Kozole. V Prehranu pri S.D.M. sem srečala Gomizelove, katere sem poznala že doma. Dragico sem spoznala tu že od začetka zelo delavno za slovensko skupnost. Nič več domotožja.

Leta so letela kot blisk, kar naenkrat sem bila upokojenka S.D.M. Srečala sem simpatično voditeljico krožka Kati Hartner in neštete druge. Resnično povem mnogo veselja sem imela v S.D.M. Draga Gelt me je vedno uprašala "Marcela imate kaj za na odes." Zbolela sem in bila na operaciji leta 1979 ponoči nisem spala, začela sem pisat. V bolnici sem prečitala Kati Hartman, takoj mi s etuje "daj na radio Heleni 3EA poslušala sem, hčerka danila me je iz bolnice peljala da sem pesem objavila na 3 EA. kmalu na to sem dobila povabilo ge. Saše Ceferin na ART Sociaeti večer. Spodbudili so me k nadaljenemu pisanju. Uslišali so mojo prošnjo in leta 1984 je bila izdana prva pesniška izbirka Kraški izlivi. Sledile so še dve Iz Krasa po svetu in Kraški odmevi s pomočjo ge. Ceferin.

Četrto knjigo, ki niše prišla na plan z imenom Marcela Bole piše od tu in tam. Četrte knjige pomoč sem imela ge. Savine Venier ga. Sa - vina je živela bliže mene in mi je z vesejem do slovenske besede pomagala, posebno še - darovala mi je knjigo pravopisa tisto ki je ona prejela v Trstu kot pridna učenka na univerzi.

Mojemu uspehu gre hvala Cerkvemu središču, Gp. in ge. Ceferin, Dragi Gelt, vsem napovedovalcem na radiu 3EA in 3ZZZ vsem predsednikom vseh DRUŠTEV vsem učiteljicam in vsem tistim, ki ste me uprašali naj napišem za kako priložnost. Hvala prav vsem,

Moje delo je Vaše delo. Uspehi Združenih Slovencev v Avstraliji.

16-6-2000

Marcela Bole

30.6 1987 Prevrzšeni škof Bellomi!

Pozdravljen škof (Bellomi) iz domačega kraja,
iz Črste, kjer se tudi slovenska kri pretoka.
V Avstraliji Slovenci kličemo iz srca,
Bog živi "škofa tržaškega!"

Dobrodosel ste med nami,
"Živel" kličemo kristijani.
Preživeti v Avstraliji veseli dni,
skupina slovenska tam želi.

Češ blagoslov nad mes razlite,
predno se od tu poslovite.
Ko se vrnete v tržaške kraje,
Slovincem izročite naše pozdrave.

Pozdrave prinesite duhovnikom tamajške fave,
vsem iz kraja, da morske obale.
Prinesite pozdrave v samostane,
tam so redovnice tudi nam zmane.

Da Monte Ciprija Zlatomašnik Malalam živi,
pozdrave iz Avstralije naj tudi on dobi.
Prevrzšen tudi či prosite Boga,
da prošnja Zlatomašnika bo uslišana!

Zlatomašnik Malalam Franc mračno želi,
da pred smrtjo naslednika dobi!
Župniku Žerjalu (na Opčine) želimo iz srca,
še mnogo let naj mu Bog zdravje da.

Živel vsem priljubljen škof Bellomi,
vi držite Slovence z Italijani v slopi.
Či Slovenci kličemo iz srca,
Bog dolgo življenje naj Fem v Črsti da.

Marcela Bole voj. čec

25-8-1979

Upokojenka piše.

Je malo spominov iz preteklosti.

Zdravilo za tiste kateri se čutijo (second hand citizen)

Večkrat slišim to besedo,

Dragi rojaki, tu smo pripeljani, tu ni naša zemlja. Poslušajte kake pravice smo imeli slovinci v Črsti in okolici na naši zemlji pod fašizmom.

Ker čez noi so nam menjali preimke in imena.

Či fernejji so se spremenili: Bartolomeo, Janer Giovanni, Joze Giuseppe, Alojz Luigi, Otkoslav Friderich, i.t.d.

Preimki sledeci; Jec Gherro drugi brat Gherri, Grbec brat Grbelli drugi Grbasso, Vodopivec Bevilacqua, Stare Vecchetti, Zval Soavi, Ukmar Amari, Ziberna Giberna, i.t.d. Ni dolgo, ko sem govorila z mladim možem; rekel mi je, "mi smo se vedno tako pisali", On ne ve, da se je njegova starejša sestra pred spremembo pisala s pravim očetovim preimkom drugače. Olladi kateri so bili pozneje rojeni ne vedo tega.

Resnica je, da smo imeli prepovedano pisati pisma v slovenskem jeziku. Dobro se spomnim, da so dekleta napisala na vrhu pisma. (Clarissimo sesso lascia la lettera che è piena soltanto d'amore.)

Ko se je rodila moja hči 1940 v Črsti bolnici Regina Elena niso dovolili ime Lania rekli so mi, zberite si drugo ime, to je rusko.

Da to pišem mi je dalo povod, ko sem videla po televiziji, da je sprejela Italija vietnamske begunce. Radovedna sem kako bodo pisali vietnamske preimke ako se sosednik niso bili zmožni.

Ker ne vlada več fašizem upajmo, da bo vse prav.

Ako s pomiselkom prečitáte sem gotova, da se ne boste več čutili (second hand citizen)

Švoboda sveta, celemu svetu drži odprite vrate,
Bož Živi svobodno Avstrahjo.

Marcela Bob -

25-8-1979

Upokojenka piše.

Še malo spominov iz preteklosti.

Zdravilo za tiste kateri se čutijo (second hand citizen)

Večkrat slišim to besedo,

Dragi rojaki, tu smo pripeljani, tu ni naša zemlja. Poslušajte kake pravice smo imeli slovinci v Ercitu in okolici na naši zemlji pod fašizmom.

Kar čez noč so nam menjali preimke in imena.

Uai fernej so se spremenili v Bartolomeo, Janer Giovanni, Joze Giuseppe, Aloja Luigi, Otiroslav Friderich, i.t.d.

Preimki sledeci; Jec Gherro drugi brat Gherri, Grbec brat Grbelli drugi Grbasso. Vodopivec Berilacqua, Stare Vecchetti, Zval Soavi, Ukmar Omiori, Ziberna Ziberna i.t.d. Ni dolgo, ko sem govorila z mladim možem; rekel mi je, "mi smo se vedno tako pisali", On ne ve, da se je njegova starejša sestra pred spremembo pisala s pravim očetovim preimkom drugače. Mladi kateri so bili pozneje rojeni ne vedo tega.

Resnica je, da smo imeli prepovedano pisati pisma v slovenskem jeziku. Dobro se spominim, da so dekleta napisala na vrhu pisma. (Clarissimo sesso lascia la lettera che è piena soltanto d'amore.)

Ko se je rodila moja hči 1940 v Ercitu bolnici Regina Elena niso dovolili ime Lania rekli so mi, zberite si drugo ime, to je rusko.

Da to pišem mi je dalo povod, ko sem videla po televiziji, da je sprejela Italija vietnamske begunce. Radovedna sem kako bodo pisali vietnamske preimke ako se sosednih niso bili zmožni.

Ker ne vlada več fašizem upajmo, da bo vse prav.

Ako s pamiselkom prečitata sem gotova, da se ne boste več čutili (second hand citizen)

Svoboda zlata, celemu svetu drži odprte vrate,
Boj živi svobodno Avstralijo